

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ
-Сектор за управне и надзорне послове у
области привредних регистара -
Београд
Кнеза Милоша број 20

ИНФОРМАЦИЈА

о начину *сертификовања* производа старих и уметничких заната, односно послова домаће радиности, посебном обележавању истих стилизованом ознаком *отворене шаке* и вођењу посебне Евиденције тако издатих сертификата

Правни основ

Сектор за управне и надзорне послове у области привредних регистара Министарства привреде Републике Србије надлежан је за спровођење *Правилника о одређивању послова који се сматрају старим и уметничким занатима, односно пословима домаће радиности, начину сертификовања истих и вођењу посебне евиденције издатих сертификата* („Службени гласник РС“ број 56/12), који је донео министар надлежан за послове привреде, на основу члана 88. став 3. Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС, бр. 36/11 и 99/11) и исти је почео да се примењује почев од 13. јуна 2012. године

Зашто је битан поступак добијања сертификата?

Привредни субјекти се региструју за обављање одређене врсте делатности у Регистру привредних субјеката Агенције за привредне регистре, тако што се делатности одређују према Класификацији делатности, као општем стандарду према којем се врши разврставање јединица разврставања (привредна друштва, предузетници и др.) у делатности, сходно Закону о класификацији делатности („Сл. гласник РС“, број 104/09) и Уредби о класификацији делатности („Сл. гласник РС“, број 54/10). Овим прописима дефинисане су категорије Класификације (сектор, област, грана и група) према делатности коју субјект, као претежну, обавља, са шифром и описом делатности, али без прецизирања начина обављања исте делатности.

У том смислу, извод из Регистра привредних субјеката, односно решење о регистрацији истог, сходно поменути законским одредбама *не садржи начин* обављања делатности, *већ само врсту* делатности из Закона о класификацији делатности и Уредбе о класификацији делатности, док се *начин* обављања делатности, када су у питању *стари и уметнички занати и послови домаће радиности*, доказује посебним *сертификатом* Министарства привреде, којим се прецизира регистрована делатност привредног субјекта, *начином* обављања исте делатности, као и *врстом производа* који се израђују.

Поступком добијања *сертификата* употпуњује се поступак регистрације оних привредних субјеката којима су претежне делатности стари или уметнички занати, односно послови домаће радиности, у односу на *начин* обављања делатности и *врсту*

производа, јер се тиме прецизира да ли привредни субјект своје *производе* израђује на стари-традиционални начин, ручно или претежно ручно, или се ради о уобичајеној занатској, односно индустријској производњи, која нема тражена традиционална обележја, нити то имају сами производи. Тиме се поступак регистрације субјекта употпуњује и заокружује врстом производа и начином израде истих.

Овим се поступак регистрације привредних субјеката не усложњава, јер добијање наведеног *сертификата* није услов за упис привредног субјекта у Регистар привредних субјеката, нити је то законска обавеза привредног субјекта, с обзиром да је исти претходно већ регистрован. Самим тим поступак регистрације се на овај начин додатно не оптерећује, јер привредни субјект (који је већ регистрован) нема додатну обавезу да покрене ову врсту поступка, односно привредни субјект може потпуно легално да отпочне и обавља регистровану делатност и без сертификата. Међутим, уколико привредни субјект жели да своје производе, у односу на начин производње, *посебно истакне и додатно означи знаком „отворене шаке“*, онда то чини покретањем поступка сертификације код овог Министарства. При томе посебно напомињемо да привредни субјект за ове, додатне активности Министарства, изузев републичке административне таксе, не сноси било какве трошкове (подвозни трошкови, дневнице за чланове комисије и др.), ни накнаде.

Са овако издатим *сертификатом* привредни субјект може да оствари одређене погодности и значајне подстицаје, како у складу са републичким, тако и са прописима локалне самоуправе. У том смислу, указујемо на неке од њих:

-Законом о финансирању локалне самоуправе („Сл. гласник РС, бр. 62/06 и 47/11), чланом 15. став 3. било је прописано је да се *локална комунална такса не уводи за истицање фирме* на пословном простору привредног субјекта (предузетника) *који као претежну делатност обавља старе и уметничке занате и послове домаће радиности, за које је издат одговарајући сертификат овог министарства* (такозвана „фирмарина“). Даљим изменама истог Закона о финансирању локалне самоуправе („Сл. гласник РС, број 93/12), чланом 15а, овом погодношћу обухваћени су, поред носиоца сертификата и предузетници и правна лица која су према закону којим се уређује рачуноводство разврстана у мала правна лица (осим предузетника и правних лица која обављају делатности: банкарства; осигурања имовине и лица; производње и трговине нафтом и дериватима нафте; производње и трговине на велико дуванским производима; производње цемента; поштанских, мобилних и телефонских услуга; електропривреде; казина, коцкарница, кладионица, бинго сала и пружања коцкарских услуга и ноћних барова и дискотека), а имају годишњи приход до 50.000.000 динара

-Уредба о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета преко фискалне касе („Сл. гласник РС, бр. 61/10, 101/10, 94/11 и 83/12), која се односи на све сертифициковане старе и уметничке занате и послове домаће радиности, осим на послове каменорезачког заната.

-Уредба о ближним условима, критеријумима и елементима за паушално опорезовање обвезника пореза на приходе од самосталне делатности („Сл. гласник РС, бр. 65/01... и 25/13), на основу које се, уз *сертификат* овог Министарства, предузетник сврстава у погоднију групу, са нижом основицом за паушално опорезивање.

Посебно указујемо да је први пут 2011. године Фонд за развој Републике Србије отворио посебну кредитну линију намењену искључиво за финансирање сертификованих старих и уметничких заната и послова домаће радиности. Ова пракса је настављена, тако да је Фонд у свом Програму за 2013. годину („Сл. гласник РС, бр. 14/13 и 75/13) такође наменио средства само за кредитирање сертификованих субјеката из ове области. Ближе информације о овој врсти финансијске подршке сертификованим субјектима у области старих и уметничких заната и послова домаће радиности могу се наћи на сајту Фонда за развој Републике Србије <http://www.fondzarazvoj.gov.rs/>

Поред тога, одређене погодности и подстицаји су предвиђени, како код већине конкурса за бесповратна средства из буџета или донација, тако и код скраћења процедуре за добијање пословног простора од стране већине локалних самоуправа (одређивање непосредног корисника пословног простора без лицитације и прикупљања писмених понуда), ниже закупнине тако закупљеног простора, бољи пласман производа на домаћем и иностраном тржишту и др.

Ток поступка

Сходно члану 8. Правилника, поступак сертификације покреће се подношењем захтева (који нема посебно прописану форму), уз који се прилаже доказ да је предузетник, односно други субјект регистрован код надлежног органа, као и доказ о уплати прописане административне таксе. Услов за започињање поступка сертификације јесте да је предузетник односно други субјект *активан*, као и да сертификовање тражи за побројане делатност из чл. 2-6. Правилника, која је *регистрована као претежна* у седишту субјекта, или у простору ван седишта (издвојено место предузетника), односно у простору регистрованог огранка правног лица.

Чланом 9. Правилника је прописано да, када се на основу достављене документације (канцеларијска провера) утврди да су испуњени услови из члана 8. став 2. Правилника, приступа се непосредној теренској провери испуњености истих услова на лицу места код подносиоца захтева.

Овај поступак подразумева неопосредни увид представника Министарства у начин израде производа самосталним личним радом предузетника, односно запослених у случају када је у питању привредни субјект који има својство правног лица, како би се у сваком конкретном случају утврдило да се одређени производи заиста израђују од стране предузетника лично, односно од стране запослених у другом привредном субјекту који има статус правног лица и који тражи сертификацију, као и да се израђују под условима, на начин и од материјала који су предвиђени цитираним *Правилником* али и *правилима струке* за конкретне делатности и испуњавају све друге прописане услове, потребне за обављање конкретне делатности, како би се такви производи могли уврстити у производе старог, односно уметничког заната, или производе домаће радиности.

Када је у питању предузетник (који има својство физичког, а не правног лица), напомињемо да Закон о привредним друштвима ("Сл. гласник РС" бр. 36/11 и 99/11) уређује правну форму обављања делатности предузетника, као пословно способног *физичког лица*, које обавља делатност у циљу остваривања прихода и које је као такво

регистровано у складу са законом о регистрацији, у ком случају се наведени послови, као претежна делатност радње, обављају и производи израђују од стране предузетника лично-непосредно. Уколико за предузетника раде и друга лица (као „допуна“ у раду предузетника, с тим што они не могу преузети основну улогу предузетника и уместо њега обављати послове, јер у том случају не би била у питању делатност предузетника, већ евентуално, привредна делатност другог организационог облика привредног друштва) тада у смислу члана 89. став 8. поменутог Закона о привредним друштвима иста лица морају бити у радном односу код предузетника или ангажована од стране предузетника по другом основу у складу са законом. У том смислу, уколико у обављању делатности предузетник користи рад и других лица, потребно је да уз захтев достави и доказе о тако ангажованим лицима која раде на изради производа за које тражи сертификацију (имена радно ангажованих лица са доказом о правном основу радног ангажовања).

Када је у питању привредно друштво, односно занатска задруга, тада се прилажу докази о запосленима у том привредном друштву, односно задругарима у задрузи, који раде на пословима непосредне израде производа за које се тражи сертификација.

Свечана форма сертификата

Поред званично издатог акта у форми сертификата, Министарство издаје и свечану форму сертификата, као посебан вид подстицаја, подршке и значаја који се придаје очувању старих и уметничких заната и послова домаће радиности. Изглед и образац свечане форме сертификата прописани су Правилником, чиме је правно уобличена већ постојећа пракса у додели свечане форме сертификата, који су први пут званично додељени децембра 2010. године на свечаности у Сомбору, приликом оснивања Удружења старих и уметничких заната и домаће радиности Србије, од стране сертификованих занатлија, као оснивача истог Удружења.

Свечане форме сертификата се додељују периодично, у зависности од броја сертификата, а о чему се носиоци сертификата благовремено обавештавају. Свечана форма сертификата не служи за остваривање права на одређене погодности и олакшице које су за имаоце сертификата прописане посебним прописима, већ има процедурални-церемонијални карактер, с обзиром да се ова права остварују на основу већ издатог сертификата, као званичног акта овог Министарства, као органа државне управе. У том смислу, периодичном доделом свечане форме сертификата не утиче се на динамику остваривања одређених права, односно стицање одређених олакшица.

Свечана форма сертификата се израђује у два формата (А3 и А4), о трошку Министарства, тако да носиоци сертификата по овом питању не сnose било какве трошкове. При изради свечане форме сертификата у обрасцу исте могуће су измене једино у односу на назив актуелног министарства надлежног за послове привреде.

Временско ограничење важења издатог сертификата

Правилником је прописано да издати сертификат важи *десет година* рачунајући од дана издавања, а прописани су и случајеви у којима сертификат престаје да важи и пре наведеног рока, као и поступак за поновно издавање или продужавање важности сертификата за наредни период. Ове новине уведене су ради контроле и увида у начин

обављања делатности у области старих и уметничких заната и послова домаће радиности, са циљем одржавања континуитета у начину производње, односно заштите оних који наведене занате и послове обављају у складу са Правилником.

Евиденција издатих сертификата

Правилником је уведена посебна новина у области старих и уметничких заната и послова домаће радиности, а односи се на устројавање посебне Евиденције издатих сертификата коју води ово Министарство, као јединствену, централну, јавну базу података која се редовно ажурира и која је доступна свим заинтересованим субјектима 24 часа дневно. У циљу прецизирања регистроване шифре претежне делатности и што потпунијег информисња јавности, подаци из Евиденције евидентирају се и у одговарајућем регистру Агенције за привредне регистре и објављују се на интернет страни Агенције, у складу са законом.

Напомена за пољопривредна газдинства и удружења:

Чланом 83. став 3. поменутог Закона о привредним друштвима прецизирано је да ***индивидуални пољопривредник није предузетник***, осим ако посебним законом није другачије уређено. Ово даље значи да носилац ***пољопривредног газдинства*** са ***потврдом о активном статусу у Регистру пољопривредних газдинстава*** коју је издало Министарство финансија-Управа за трезор (одговарајућа филијала), за сада не може покренути исти поступак нити бити носилац ***сертификата***.

Исто се односи и на различита ***удружења***, као ***непрофитне организације*** (удружења за развој, неговање и очување старих, традиционалних заната и сл.) која имају статус правног лица, али не и статус привредног субјекта, уз напомену да нема правних сметњи да се захтевом за сертификацију овом Министарству обратe чланови, односно оснивачи таквих удружења појединачно, уколико своје пословање у односу на израду предмета старих и уметничких заната, односно домаће радиности, организују у форми привредног субјекта, сходно Закону о привредним друштвима (најчешћи облик организовања је предузетничка радња, али то могу бити и друге правне форме привредних друштава).

Изузетно, сходно члану 37. Закона о удружењима („Сл. гласник РС, бр.51/09 и 99/11-др. закон), удружење може непосредно да обавља и привредну или другу делатност којом се стиче добит у складу са законом којим се уређује класификација делатности, под следећим условима:

- 1) да је делатност у вези са његовим статутарним циљевима;
- 2) да је делатност предвиђена статутом;
- 3) да је делатност мањег обима, односно да се делатност обавља у обиму потребном за остваривање циљева удружења.

Ова делатност уписује се у ***Регистар привредних субјеката***, а обавља се у складу са прописима којима је уређена област у коју спадају активности-делатности које се обављају.

Удружење може отпочети са непосредним обављањем ове делатности тек након уписа исте у Регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре.

У том смислу, и ова категорија правних лица може покренути поступак сертификације.

Резиме:

-поступак се покреће захтевом регистрованог привредног субјекта. Захтев се подноси Сектору за управне и надзорне послове у области привредних регистара Министарства привреде, Београд, Кнеза Милоша број 20;

-уз захтев се прилажу потребни докази (фотокопија решења о регистрацији у Регистру привредних субјеката Агенције за привредне регистре и подаци о запосленима уколико их има);

-уколико је захтев комплетан, подносиоцу се даје упутство о плаћању републичке административне таксе, а уколико су потребне извесне допуне, усаглашавања и сл. подносиоцу се дају писана упутства за уређење захтева;

-након тако уређеног захтева, представници Министарства, изласком на лице места, врше непосредан увид (теренска контрола) у начин израде производа привредног субјекта, након чега се, уколико су испуњени сви прописани услови, као и услови струке за конкретне делатности издаје *сертификат* у форми званичног документа државног органа (свечана форма сертификата се издаје накнадно и за исту се не плаће посебна административна такса ни било која друга накнада);

-издати сертификат се уписује у посебну Евиденцију издатих сертификата коју води Сектор за управне и надзорне послове у области привредних регистара Министарства привреде; подаци из Евиденције достављају се ради евидентирања и надлежном регистру Агенције за привредне регистре, ради прецизирања начина обављања регистроване претежне делатности, односно ради доступности збирних података о регистрованом привредном субјекту јавности и свим заинтересованим лицима;

-уколико прописани услови нису испуњени, исто се констатује и о томе се привредни субјект одмах обавештава. У обавештењу се посебно указује да, када привредни субјект испуни прописане услове, односно уколико дође до промена у начину обављању делатности, привредни субјект може поднети нови захтев ради покретања новог поступка сертификације.